

Sikker Internet Dag, den 12. februar 2008

Ny undersøgelse: Børn og unges oplevelser i sociale mødesteder på Internettet

Når børn og unge bruger de populære mødesteder og sociale netværk på internettet, sker det i høj grad med udgangspunkt i deres offline-liv. Mødestederne bliver nemlig brugt til at styrke og vedligeholde de sociale relationer, som børn og unge har i forvejen viser en ny undersøgelse. (gentagelse står også til sidst). Undersøgelsen giver et godt indblik i de oplevelser – gode som dårlige – som de unge brugere har på nettet. Og så peger den på hvor mange forældre, der egentlig kender til og taler med deres børn om brugen af mødesteder på internettet.

Hvorfor bruger børn og unge mødesteder på internettet?

Undersøgelsen er baseret på et online-spørgeskema, som 2400 12-18-årige brugere af mødesteder på internettet har besvaret. Spørgeskemaet er ud over kvantitative data udformet, så de unge brugere har haft mulighed for at fortælle om og give eksempler på deres kommunikation og oplevelser på de sociale netværkssider. Deres svar afspejler, at brugen af mødestederne i høj grad er forbundet med det, som brugerne selv kalder for "IRL" (in real life). Langt størstedelen af respondenterne angiver, at de bruger mødestederne for at kommunikere og være sammen med deres IRL-venner. Således er det de eksisterende sociale relationer, som er vigtigst og motiverende for at anvende mødesteder på internettet.

Gode og dårlige online-oplevelser

De gode oplevelser, som børn og unge har, når de bruger Internettets sociale netværksider såsom Arto.dk, Habbo.dk, NationX.dk, Netstationen eller MSN.dk, er især forbundet med at holde kontakten ved lige med gamle venner samt at finde nye venner eller kærestes:

- "Fået en net-veninde fra KBH og vi skriver sammen men vi har ikke planer om at mødes." (Pige, 12 år)
- "Jeg har haft mange, takket være internettet har jeg fået nye venner og veninder. Jeg har også fået et bedre forhold til de venner og veninder jeg havde i forvejen." (Dreng, 15 år)
- "Folk inde på Habbo, som jeg har snakket med mig i laang tid. Hold et suprise party for mig... jeg blev helt overasket over alt det de gjorde for mig :-). Virkelig en god oplevelse..." (Dreng, 13 år)
- "Da jeg skulle begynde på efterskole, skrev jeg i mikrofonen på NX og spurgte om der var nogle der skulle gå på den skole [...] der i gennem begyndte jeg at skrive med nogle af dem jeg skulle gå på efterskole med ..." (Pige, 15 år)
- "det var da jeg mødte min nuværende ekskæreste. Vi spillede begge håndbold, så så jeg hende til en turnering i Italien, og da jeg ikke turde gå hen og snakke til hende, skrev jeg til hende på arto, da vi kom hjem." (Dreng, 14 år)
- "Når jeg skriver med mine venner er altid en god oplevelse. Jeg kan ikke lige finde én for der er mange. jeg bliver altid glad når jeg skriver med mine venner." (Pige, 13 år)
- "Den dag jeg skrev "Hej" til min nu høj elskede Liv :) og som endte med at udvilke sig til at blive det bedste jeg har gjort i mit liv. :)" (Dreng, 17 år)

[Respondenternes svar på spørgsmålet: "Fortæl om en god oplevelse, du har haft på internettet"]

57,1 % af de unge brugere tilkendegiver, at de ikke har haft ubehagelige oplevelser på internettet. 31,5 % angiver, at de har haft ubehagelige oplevelser, mens 11,4 % svarer "Ved ikke" til dette spørgsmål.

Det er meget forskelligt, hvad brugerne oplever som ubehageligt:

"Chikane, men jeg plejer at anmelde det og/eller blokere brugeren så han ikke får mulighed for at skrive til mig." (Dreng, 12 år)

"Fik trusler af min X-kæreste . , Viste det hele til min mor og storebror." (Pige, 17 år)

"Hmmm.. Det var en fyr på 18 som godt ville mødes med mig. Jeg blev ved med at sige nej, da jeg ikke kendte personen." (Pige, 12 år)

"En kæreste havde fået min kode til Arto.dk og lavde så den om til en nedgørende siden(modsat hvad jeg havde skrevet) og slog op. Vi havde en hård kamp med at få profilen spærret." (Dreng, 14 år)

"Mobbet og svinet til . Gjorde ikke så meget, igonrerede bare ." (Pige, 16 år)

"Der er mange på www.arto.dk der spørger efter om man vil "camme" frækt. Dette generer mig meget, da jeg er på internettet for at finde folk jeg kan hygge mig med, ved at skrive sammen om interesser osv." (Pige, 17 år)

"Trusler er altid ubehagelige, men har for det meste taget det roligt og i sjov." (Dreng, 18 år)

[Respondenternes svar på spørgsmålet: "Hvis du har haft ubehagelige oplevelser, hvad gik det ud på, og hvad gjorde du?"]

Den værste besked: "Er du fræk?"

Når børn og unge skal nævne eksempler på beskeder, de har modtaget, som de ikke bryder sig om, handler det oftest om seksuelle kommentarer eller opfordringer såsom "Er du fræk?", "Skal vi chatte/camme frækt?" eller lignende. Af ubehagelige beskeder nævner de unge også nedsættende kommentarer om, at man er klam, grim, luder osv. Nogle af spørgeskemadeltagerne nævner også trusler som eksempel på ubehagelige beskeder, de har modtaget. I 70,1 % af tilfældene gælder det, at den ubehagelige besked kommer fra en person, som den pågældende bruger ikke kender. I 2,8 % af tilfældene er beskeden skrevet af en bedste ven eller veninde, i 1,3 % af en kæreste, og i 25,9 % af en anden, som brugeren kender. Således er de beskeder, som brugerne finder ubehagelige, oftest sendt af en tilfældig, ukendt person. En del af brugerne gør i spørgeskemaet opmærksom på, at de ikke tager sig af de ubehagelige beskeder, at de sletter dem med det samme, eller blokerer den person, som har sendt beskeden.

Den bedste besked: "Jeg elsker dig!"

Når brugerne omvendt skal nævne et eksempel på en besked, som de blev glad for, så er beskeden "Jeg elsker dig" nævnt i langt de fleste tilfælde. Også beskeder om, at man er savnet, eller hvad man betyder for en anden, hører til de beskeder, som brugerne bliver glade for at modtage i deres profiler på mødestederne. Kun i 5,2 % af tilfældene kommer de gode beskeder fra en, som brugeren ikke kender. I 47,8 % er beskeden sendt fra en bedste ven eller veninde, i 23,8 % af en kæreste eller i 23,1 % af en anden, som brugerne kender. Således er de gode beskeder forbundet med brugernes IRL-venner og fysiske omgangskreds. Brugere gør i spørgeskemaet opmærksom på, at det er rart og betyder meget for dem at modtage disse beskeder.

Tidsforbrug

De unge bruger generelt meget tid på mødestederne. De fleste angiver, at de bruger mere end 2 timer om dagen på mødestederne:

Sjældent 2,0 %

En gang om ugen 2,7 %

2-3 gange om ugen 9,7 %

Under en time om dagen 16,8 %

1-2 timer om dagen 29,5 %

Mere end 2 timer om dagen 30,9 %

Andet 8,5 %

[Respondenternes svar på spørgsmålet: I hvor høj grad bruger du chatportaler, communities eller mødesteder på nettet?]

I svar-kategorien "Andet" har en del af de 8,5 % tilføjet, at de bruger mødestederne "hele tiden". Andre angiver, at der er tale om mellem 5-10 timer om dagen.

Hvad siger forældrene – ifølge de unge selv?

Ifølge de unge selv, er deres forældre informeret om deres brug af internettets mødesteder. 89 % tilkendegiver, at deres forældre godt ved, at de benytter sig af netmødestederne. 8,7 % siger, at de ikke ved, om deres forældre ved det, imens 2,3 % tilkendegiver, at deres forældre ikke kender til deres brug.

Ud fra de unges svar, så har mange forældre en tiltro til, at de unge kan begå sig på internettets mødesteder. 86,4 % angiver, at de frit må bruge mødesteder på internettet. 12,3 % angiver, at de godt må, hvis forældrene må se deres profil, mens 1,3 % ikke må bruge netmødesteder for deres forældre. 30,5 % af de unge brugere angiver, at deres forældre opsætter regler for deres brug af mødestederne, mens 69,5 % af de unges forældre ikke opsætter regler. Hvis der er regler for brugen, handler det oftest om, hvilke oplysninger de unge må give videre. 34,1 % af de unge tilkendegiver, at deres forældre taler med dem om deres brug af netmødesteder, mens 65,9 % af forældrene ifølge de unge ikke taler med dem om deres brug af mødesteder på internettet.

Børn og unge vil gerne høres – og de har en holdning

Generelt vil de unge gerne fortælle om deres oplevelser på internettet. Mange har valgt at udfylde boksen med "Yderligere kommentarer" for at tilkendegive deres holdning til spørgeskemaet eller debatten om brugen af nettet. En del af disse yderligere kommentarer peger på, at de unge også gerne vil have en stemme i debatten:

- "Tak.. Fordi der er nogle der gider høre på os .. (:)" (Pige, 14 år)
- "Internettet er ikke en legeplads hvor der kun er onde børn. Hvis du bruger hovedet og VED noget om hvordan computere fungerer, er det også meget svært at få dårlige oplevelser." (Dreng, 17 år)
- "lad være med og straffe arto, det er pigernes egne skyld at de møder de "gamle mænd", det kunne jeg da aldrig finde på." (Pige, 12 år)
- Jeg vil bare lige sige, at jeg syntes den her undersøgelse har været god i forhold til mange andre, da man får mulighed for selv at skrive og uddybe sine svar i stedet for, at man bare får nogle faste svarmuligheder at vælge imellem. Ud over det, så syntes jeg tit, at medierne har det med at fokusere alt for meget på de negative ting ved internettet. Det er som om, at internettet og især arto bare SKAL gøre til noget farligt noget. De glemmer halt at sætte det op imod alle de positive ting og sammenligne med, hvor mange af de dårlige ting, som egentlig også finder sted normalt udenfor nettet, og som altid har fundet sted. De har efter min mening en helt forkert indgangsvinkel til det, og dækker det alt alt alt for subjektivt. (Dreng, 16 år)
- "Der er mange, der tror, at unge ikke tænker sig om på nettet, og skriver med den ene tilfældige perverse mand efter den anden. men en del af os bruger bare nettet til at skrive med dem vi kender i forvejen, og vi passer på" (Pige, 14 år)
- "Forstå Internettet er fremtiden. Internettet er fuld af muligheder for unge mennesker - Jeg lærte ikke at stave samt læse i skolen, jeg lærte det først da jeg begyndte at benytte Internettet." (Dreng, 16 år)
- "Folk har for mange fordomme omkring nettet. Hvor svært kan det lige være at lukke siden ned?" (Pige, 14 år)
- "Jeg synes det er rart at der bliver sendt spørgeskemaer ud omkring net brug, for jeg synes tit at voksne/forældre "stempler" unge som uansvarlige osv.." (Pige, 17 år)
- "Dejligt at der er nogen der spørger os om hvad det er der foregår :)" (Pige, 16 år)
- "Og lad nu vær med at tage alle de dårlige eksempler og gør noget stor ud af det.. der er garanteret flere gode end dårlige.." (Dreng, 15 år)

[Respondenternes svar på spørgsmålet: "Har du yderligere kommentarer, kan du skrive dem her"]

Om undersøgelsen

Undersøgelsen er foretaget af Medierådet for Børn og Unge i samarbejde med Ph.d.-studerende Malene Charlotte Larsen som en del af hendes Ph.d.-projekt om børn og unge brug af mødesteder på internettet. Spørgeskemaet blev lanceret sidste år på "Sikker Internet Dag 2007" og har været tilgængeligt på en række af de populære mødesteder for børn og unge samt bibliotekers og offentlige institutioners hjemmesider. Undersøgelsen indeholder en række kvantitative kategorier, men tager især via åbne spørgsmål udgangspunkt i, hvad børn og unge selv oplever og synes om deres brug af mødesteder på internettet. 2400 børn og unge mellem 12 og 18 år har deltaget i undersøgelsen. Der er lige mange drenge og piger, som har besvaret spørgeskemaet.

Vigtige pointer ift. undersøgelsen

- Brugen af mødesteder på internettet er en afspejling og en forlængelse af børn og unges hverdag.
- 31,5 % af 12 – 18-årige brugere vurderer, at de har haft dårlige oplevelser på internettet.
- De positive oplevelser og beskeder er forbundet med IRL-vennerne og de eksisterende sociale relationer.

- De ubehagelige oplevelser og beskeder er forbundet med personer, som brugerne ikke kender.
- Børn og unge ser de ubehagelige oplevelser som en del af det at være i sociale mødesteder på internettet.
- Børn og unge vil gerne høres i debatten om sikker internet – og de vil gerne fortælle om deres oplevelser.
- Ifølge de unge er forældrene klar over, at de bruger mødesteder på internettet, men ifølge de unge selv taler kun 34,1 % af forældrene med deres børn om deres brug af mødestederne.

For yderligere information

Kontakt Ph.d.-studerende Malene Charlotte Larsen, Aalborg Universitet, på malenel@hum.aau.dk eller 2369 2815.

Kontakt Projektmedarbejder Gry Hasselbalch, Medierådet for Børn og Unge, på gh@medieraadet.dk eller 3374 3602.